תנ"ך

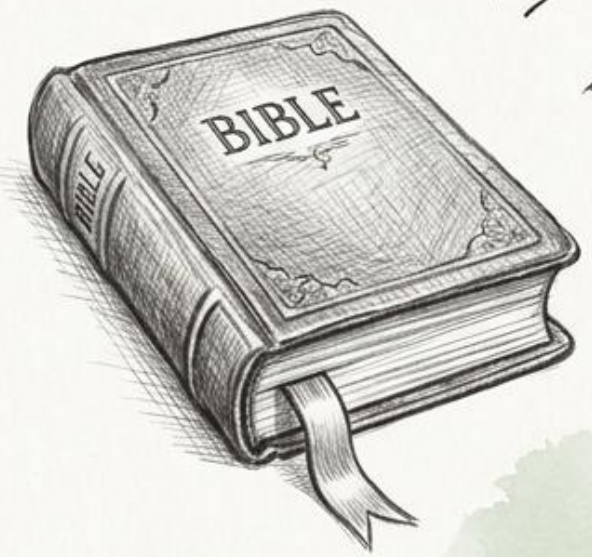
מצגת מלווה תוכנית בינתחומית

למסלולי 8-10 שנות לימוד בנושא משפחה

סיפור יוסף ואחיו

מה הסיפור מספר ומה הציור מספר?

הטקסט המקראי

פרשנות האומן

איזה ציור קרוב יותר למה שאנחנו יודעים
בוודאות מהטקסט? ואיפה הצייר
מוסיף משהו שהתנ"ך לא מספר לנו?

Gemini Notebook

מפת הדרכים לחקר האומנות (חלק א')

3. משווים ומפרשים

משלימים את משפטי היומן (יופיעו בשקפים הבאים).

2. מתבוננים בציור

מזהים שלושה פרטים שהאמן בחר להציג (תנוחות גוף, מרחק בין דמויות, הבעות פנים, צבעים).

1. חוזרים לתנ"ך

מאתרים פסוק המתאר את האירוע המופיע בציור.

Gemini Notebook

מפת הדרכים לחקר האמנות (חלק ב')

7. מחברים לרעיון הגדול
מה הציור מלמד אותנו על
היחסים במשפחת יעקב?

6. משתפים בכיתה
מגלים שאמנים שונים מציגים את אותו
אירוע בדרכים שונות.

5. מנסחים מסקנה
משלימים את משפטי המסקנה.

4. דנים בצורות
מה מתואר בתנ"ך לעומת מה שמוצג בציור?
איזה רגש האמן מבקש להעביר?

Gemini Notebook

שולחן העבודה: ניתוח הציור

מה מהכתוב לא מופיע? מה הצייר הוסיף?	מה מהכתוב מופיע בציור?

מנקודת המבט של מי נראה שהאירוע מוצג בציור?
(אפשרויות: יוסף / האחים / יעקב / ראובן / אדם שמתבונן מהצד)
באיזה ציור אנחנו מרגישים הכי קרובים לאחת הדמויות? למי?
מה גורם לנו להרגיש כך?

נקודת מבט

Gemini Notebook

יומן חוקרים: השלימו את המשפטים

בתנ"ך מסופר ש... .....

בציור האמן בחר להראות / להדגיש... .....

לדעתי, הבחירה הזאת מדגישה... .....

הבחירה הזאת גורמת לי לחשוב או להרגיש... .....

הציור מוסיף להבנתי את הסיפור בכך ש... .....

Gemini Notebook

אם הייתם הציירים, איזה רגע מתוך הסיפור
הייתם בוחרים לצייר – ולמה?

Gemini Notebook

מכירת יוסף, ציור של קונסטנטין פלביצקי (1855)

אירוע 1: מכירת יוסף

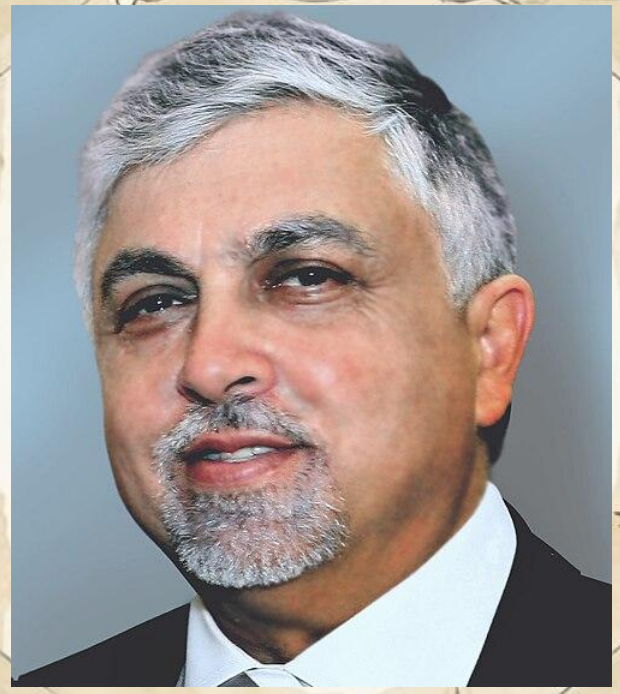
"וַיַּעַבְרוּ אֲנָשִׁים מִדְיָנִים סֹחֲרִים וַיִּמְשְׁכוּ וַיַּעֲלוּ
אֶת יוֹסֵף מִן הַבּוֹר וַיִּמְכְּרוּ אֶת יוֹסֵף לַיִּשְׁמְעֵאלִים
בְּעֶשְׂרִים כֶּסֶף וַיָּבִיאוּ אֶת יוֹסֵף מִצְרָיְמָה"
(בראשית, פרק ל"ז, פסוק כ"ח)

איזה פרט מהסיפור
המקראי הצייר בחר
להראות לנו?

Gemini Notebook

צייר: יוסי רוזנשטיין
2

הצדשה המודרנית: יוסי רוזנשטיין

רקע: דור תשיעי בישראל, נולד בירושלים. למד בישיבת פוניבז' ווישיבת חברון, חברון, הוסמך לרבנות.

הכשרה: פיתח את כישוריו כצייר אוטודידקט.

סגנון ייחודי: ציוריו נראים סוריאליסטיים, אך למעשה הם ציורים סימבוליים עכשוויים המצוירים בטכניקה פלמית קלאסית בצבעי שמן.

Gemini Notebook

3

יוסף נמכר לישמעאלים
רפאל סנציו, צייר איטלקי, 1483-1520

רַפָּאֵלוֹ סַאנְצִיוֹ דֶה אוּרְבִּינוֹ – מוכר בשם רפאל

תאריך: 1483-1520
מוצא: איטליה

צייר ואדריכל איטלקי שביצירותיו באו לידי ביטוי מפותח האידיאלים של הרנסנס בשיאו. הושפע ממורו פרוג'ינו ועד מהרה עלה עליו. הושפע גם מיצירותיהם של אמני פירנצה ובמיוחד מלאונרדו.
זומן על ידי האפיפיור יוליוס ה-2 לצייר אזורים נרחבים בוותיקן ובמשך 300 השנים הבאות נחשב לגדול אמני תבל.

שני המלאכים מתוך הציור: המדונה הסיסטינית 1513–1514

4

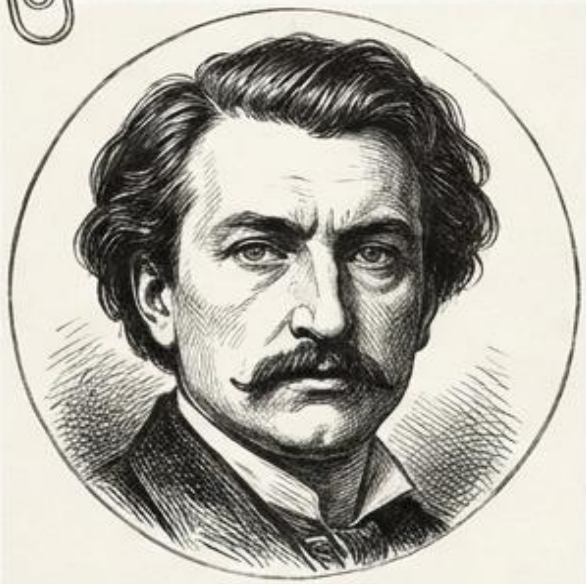

הציור "מכירת יוסף"
תחריט עץ של האמן והמאייר הצרפתי
גוסטב דורה - 1866

מקור השראה מקראי: בראשית, פרק ל"ז, פסוק כ"ח – "ויעברו אנשים מדינים סחרים וימשכו ויעלו את יוסף מן הבור וימכרו את יוסף לישמעאלים בעשרים כסף ויביאו את יוסף מצרימה".

תיאור הסצנה: הציור מציג את הרגע הדרמטי שבו יוסף נמשך מן הבור ונמכר לשיירת הסוחרים היורדת למצרים, תוך הדגשה דרמטית של הדינמיקה הרגשית, המתח והדמויות

מאחורי הקנבס: גוסטב דורה (Gustave Doré)

- **שנות חייו:** 1832–1883, צרפת.
- **טכניקה:** תחריט עץ (מתוך פרויקט "La Grande Bible de Tours", 1866).
- **סגנון:** נחשב לאחד המאיירים הגדולים והמשפיעים בהיסטוריה, מוכר בזכות סגנונו הדרמטי והמלא ברגש.

גוסטב דורה (Gustave Doré) היה אמן הדפס, צייר, פסל ומאייר צרפתי יוצא דופן שחי במאה ה-19 (1832–1883) הוא נחשב עד היום לאחד המאיירים הגדולים והמשפיעים ביותר בהיסטוריה, בעיקר בזכות סגנונו הדרמטי והמלא ברגש. הוא מוכר בעיקר בזכות היקף יצירתו העצום בתחום חיתוכי העץ ששימשו לאיור יצירות מופת מהספרות הקלאסית, ובראשן התנ"ך (תרגום וולגטה) והקומדיה האלוהית של דנטה.

גלריה 3: גוסטב דורה (1880) – האב הרוחני של הדרמה החזותית

שנות חייו:

וז׳ומה, 1832–1883 (צרפת). צייר, פסל ומאייר יוצא דופן.

ילד פלא:

הפגין כישרון פנומנלי מגיל צעיר, וכבר בגיל 15 עבד כמאייר מקצועי בפריז.

היקף היצירה:

למעלה מ-10,000 איורים בטכניקת תחריט מעץ (חיתוך עץ), שהופצו להמונים בזכות טכנולוגיות דפוס מתקדמות.

קלאסיקות עולמיות:

העניק חיים לספרות הגדולה ביותר – התנ"ך, "הקומדיה האלוהית" של דנטה, "דון קישוט", "גן העדן האבוד", ואגדות ילדים.

השפעה קולנועית:

סגנונו השפיע ישירות על במאי הקולנוע הראשונים, ועד היום מעצב את האסתטיקה של סרטי הוליווד, פנטזיה וקומיקס.

Gemini Notebook

יוסף מושלך לבור מאת צייר אנונימי במוזיאון בודה

טובה תמונה מאלף מילים

נתבונן בתמונות המספרות את הבאת הבשורה ליעקב

נקודת מבט

איזה רגע מהסיפור התנכי מוצג כאן ?

מה הציור מדגיש שלא שמנו לב אליו בקריאה ?

איזה ציור קרוב יותר למה שאנחנו יודעים בוודאות מהטקסט?

ואיפה הצייר מוסיף משהו שהתנ"ך לא מספר לנו?

אם הייתם הציירים, איזה רגע מתוך הסיפור הייתם בוחרים לצייר – ולמה?

האנטומיה של סמל: כתונת הפסים

1 **ביטוי לאהבה:**
"יעקב אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקונים היה לו."

2 **סמל למנהיגות:**
סימלה מעמד מיוחד או ייעוד להנהגה.

3 **פירוש "פסים":**
שרוולים ארוכים (לא עובד עבודה קשה), או בגד עשוי מחלקים צבעוניים ורקמות.

4 **קנאת האחים:** האחים ראו את אהבת האב, מה שהגביר את השנאה עד שלא יכלו לדברו לשלום.

התפקיד בעלילה:
הופשטה, נטבלה בדם עזים, והובאה ליעקב כדי לגרום לו להאמין שחיה רעה אכלתהו.

Gemini Notebook

1

יעקב מזהה את כתונת הפסים של יוסף
ז'אן ז'אק פורטי, צייר צרפתי, 1743-1801
המוזיאון לאמנות, מינאפוליס, ארה"ב

2

יעקב מקבל את כתונת הפסים של יוסף - דיאגו ולסקז, צייר ספרדי,
1660-1599 מונסטריו סן-לורנצו אל אסקוריאל, ספרד

אירוע 2: הבאת הבשורה ליעקב (דייגו ולסקז, 1630)

(לא) וַיִּקְחוּ אֶת כְּתֹנֶת יוֹסֵף וַיִּשְׁחֲטוּ שְׂעִיר עִזִּים וַיִּטְבְּלוּ אֶת הַכְּתֹנֶת בַּדָּם...
(לג) וַיַּכִּירָהּ וַיֹּאמֶר כְּתוֹנֶת בְּנִי חַיָּה רָעָה אֲכָלָתְהוּ טָרֹף טֹרַף יוֹסֵף:
(לד) וַיִּקְרַע יַעֲקֹב שִׂמְלֹתָיו וַיָּשֶׂם שַׂק בְּמָתְנָיו וַיִּתְאַבֵּל עַל בְּנוֹ יָמִים רַבִּים:"
(בראשית ל"ז)

איזה רגש מהסיפור התנכי מוצג כאן? איזה ז'יור קרוב יותר למה שאנחנו יודעים בוודאות מהטקסט?

Gemini Notebook

סודות חבויים בקנבס: מה נסקצ'ה הוסיף?

הכלב הנובח: מבטא חשד כלפי האחים.

מקל ההליכה: מצביע לכיוון הכתונת, מגלה את האמת המוסתרת על ידי האחים והנסתרת מעיני יעקב.

התפאורה: האירוע מתרחש בתוך בית ספרדי של המאה ה-17, עם שטיח על רצפת אריחים, התוחם בין יעקב לאחים.

שימו לב! הצייר מדגיש פרטים שלא שמנו לב אליהם בקריאה.

Gemini Notebook

הרעיון הגדול: משפחה בראי האומנות

מה הציור מלמד אותנו על היחסים במשפחת יעקב?

אלימות וניתוק – רגע המכירה הפיזי והריחוק מיוסף.

סודות ושקרים – ההסתרה והמרחק הרגשי בין האחים לאביהם יעקב.

שתיקת הטקסט - המקומות שבהם התנ"ך שותק, ומאפשר לאמנים להשלים את הרגש החסר.

הציורים עזרו לנו להבין טוב יותר את המורכבות בסיפור של יוסף ואחיו.

Gemini Notebook